

مهیدانی عهه له که!

ئەسەد جەباری
(سلیمانی)

له گەڵ بانگدانی به یانی دایکی لێی نزیک ده بیتهوه و به ئەسپایی بانگی ده کات:
- کوڕم هه‌ڵسه بۆ مهیدانی عهه له که!
+ باشه دایه ئیستا هه‌ڵدهستم.

ئیتەر هیدی هیدی خۆی ده جوولین، بهم لاو ئه و لای قهره ویله ئاسنینه که ی سه‌ری به‌رز ده کاتهوه، دنیا تاریکه و شه‌ویکی کپ، ئاگری نه‌وته که ی شوڕیجه نه‌بیته پووناکییه که ی تین و تاوی به‌ر مائی ئه‌وانیش ده که وئ، به‌چاوی خه‌والووه‌وه به‌قادرمه‌کاندا دیته خواره‌وه، هه‌شه‌یه‌کی ناوه‌پاست و دره‌ختیکی میو سه‌رتاپای ئاسمانی ماله‌که یانی داپۆشیوه، دوا ی خۆئاماده‌کردن و نانخواردنیک ی ئاسایی، دایکی تووره‌که یه‌کی بۆ ده‌پێچیته‌وه و وه‌ک توپشویی پێگا و بۆ نانی نیوه‌پۆ، دوو هیلکه‌ی کولاو له‌گه‌ڵ بیبه‌ریک و دوو ته‌ماته و دوو نانی تیری، زوو زوویش پێی ده‌لێ: کوڕم دره‌نگه به‌ره‌و مهیدانی عهه له که بکه‌وه پێ.

هه‌رکه قوتابخانه داده‌خرا و پشوو ی هاوین ده‌ستی پێ ده‌کرد، ئیتەر ناچار بوو ی کرێکاری بکه‌یت، مائی ئیوه‌ش که‌وتبووه دوور، به‌لای که‌مه‌وه دوو کیلومه‌تر له‌دووری مهیدانی عهه له که دوور بوون، هیشتا هه‌ر تاریک بوو تو خوا‌حافیزیت له‌دایکت کرد و به‌ره‌و مهیدانی عهه له که که‌وتیته‌پێ، ده‌بێ ئه‌و پێگایه به‌پێ بی‌ری، له‌دلی خۆتدا ده‌توت «تۆیلێی ئه‌م‌پۆ ئیشم ده‌ست بکه‌ویت»، به‌ده‌م پێوه بی‌رت ده‌کرده‌وه و ده‌یان شتت به‌خه‌یالدا ده‌هات، هه‌زت ده‌کرد هه‌موو

پۆڭڭى بېشى بۇ ئىش تاۋەككۈل دايىكت خۇش بىكەي، جگە لەۋەي پارەيەكى باشت دەست دەكەۋى، لەھەمان كاتدا ئەۋ قەسەيەي دايكىشت كە پۆڭڭانە دەيوتەۋە ۋەككۈ پەندىكى لى ھاتبو كاتى دەيوت «ئىشكەرى شىرىنى، نوپۇزكەرى نورىنى»، ۋەك بلېي پىك بۇ تۇ وترابىت ۋە دالى دايىكت شاد بىكەي، ھەمىشە بەدەم رېۋە، چونكە رېڭاكە دورىبو تا دەگەيشتتە مەيدانى ەمەلەكە سەت دالغەت لى دەدا، ھەندى جارىش شىعەرت بۇ دەھات ۋە بىرۆكەي چىرۆك ۋە نورسىن مېشكىتى بۇخۇي لاي دەبرد.

مەيدانى ەمەلەكە لەسەرەتاي بازارى شۇرپچە بو، كە دەگەيشتتە ئەۋى، وات دەزانى بەۋ بەيانىيە زوۋە تۇ زۇر دواكەۋتوۋى، كرىكار ھەمو سەرقالى نانخوردنى بەيانىان بوون، شفتە، كوبە، ناساجى، نان ۋە ماست، چا، بەدەۋرۋىشتى مەيدانەكە كەبابخانەش ھەبو، چەندان ەارەبانە خواردنىان لەسەر دانرابوون، ئىتر بەيانىان كرىكار سەرى خۇيان تى دەنا، تۇش ھەر لەمالەۋە دايىكت خواردنى بەيانى بۇ ئامادە دەكردى، كرىكارىش ھەمو كەموزۇر يەكترىان دەناسى، كەسىك نانى نەخواردبا لەۋ مەيدانە، ئىتر بەجۆرىكى تر سەير دەكرا، يان دەيانوت پەزىلە، يان پارەي پى نىيە!، بۇ ئەۋانەي كە پۆڭڭانە ئىشيان ھەبا، بەردەوام لەۋ مەيدانى ەمەلەيە نانى بەيانىانىان دەخوارد ۋە پۇزىان لى دەدا، ۋەك كرىكارىكى بزىۋ دەھاتن ۋە دەچوون.

شۋىنەكانى ەمەلەي (غەشىم) ۋە ەمەلەي (عارف) جىاواز بوون، ئەۋ شۋىنانەش سەرەتا ئەگەر تازە چوۋبىتتە مەيدانەكە ۋە ھىچ لەبارەي ئىشى كرىكارى نەزانى، ئەۋە شۋىنى تۇ ھەر لاي (غەشىم)كەكانە!، چونكە ئاسان نىيە ۋەستايەك بتبا بۇ ئىش ۋە ھىچى لى نەزانى ۋە خۇت تىكەلى

كرىكارى (عارف) بىكەي، عارف بەۋانە دەۋترا كە زۇر كرىكارىي كرىبىت ۋە ھەموۋ شتىكى كرىكارىي بزانى، بى ئەۋەي ۋەستاكەي فىرى بىكات كە بۇ بەردەستى ۋەستاكەي چى دەكات ۋە چى ناكات، (غەشىم)ىش ئەۋەي ھىچ نازانى جگە لەبوونى ھىز ۋە بازوۋ ئەگەر ھەبىۋبىت ۋە مندالكار نەبى، چونكە ھەندى تەمەن توانىي كرىكارى ۋە ھىزى كرىكارى نىيە ۋە ھەر زوۋ ھىلاك دەبىت، ئەۋە جگە لەۋەي دەبى ۋەستا فىرى بىكات ئەۋ پۇڭڭە چى دەكات ۋە چى ناكات، ۋەستاش ئامادە نىيە بەكرىكار بلې چى بىكات، ئەۋ يەكسەر دەيەۋىت كرىكارىكى شارەزاي لەبەردەستدا بىت.

ئەۋ بەيانىيە، تۇش ۋەككۈ كرىكارىك چوۋبىتە پىزى (غەشىم)كەكانەۋە ۋە بەچاۋى ناخۇش جاروبار ۋەستايەك، يان شاگردىكى ترى ۋەستايەك دەھات ۋە سەيرىكى كرىكارە (غەشىم) كەكانى دەكرد كە كرى ئەۋان ھەرزانتىش بو، تاكوۋ كەسىك ھەلبزىرى بۇ ئىشى ئەۋ پۇڭڭەي ببا.. خوا خوات بو ئەۋ پۇڭڭە تۇش پىت بلېن ۋەرە بۇ ئىش ۋە كەسىك دەستنىشان بىكات بۇ ئەۋەي بەنئومىدى نەگەپىتتەۋە مالەۋە.

مندال بوۋى، سەرۋ سىمات ھى كرىكارىكى شارەزا ۋە لىھاتوۋ نەبو، خۇت لاۋازىۋى، دەست ۋە پەنجەت ھى ئەۋە نەبوۋ كرىكارىت كرىبىت ۋە شان ۋە شەۋكەتت بايى ئەۋە نەبوۋ كە توانىي ئەۋەت ھەبى پۇڭڭە تا ئىۋارە بەۋگەرماي ھاۋىنە بتوانى كرىكارى بىكەي، بەلام خۇت باۋەرپت بەۋە ھەبو، چونكە ۋەرزىكارىۋى، ھىزى ئەۋەت ھەبوۋ كرىكارىكى بەسەلىقە ۋە لىھاتوۋبىت، تەنبا دەستت لەئىشىك گىرىبىت ۋە بتناسن، خەمى ئەۋەشت بوۋ كە ۋەردە ۋەردە تارىكى شەۋ دەپوات ۋە پۇڭڭە ھەلدى، تۇش لەچاۋەرۋانى ئەۋەدبوۋى كەسىك بىت ۋە

بۆ كرىكارى بىتاب، بەلام كە سەيرت دەكەن مندال و ھەرزەكارى، بەسەرو سىماشتدا ديارە كرىكارىكى شارەزا نىت، ئىتر كەس بەلاتدا نايەت و لەو پۇژەدا نا ئومىد دەبىت، تا وردە وردە مەيدانى عەمەلە چۆل دەبىت و كرىكار و ھەستا بەرەو كار دەپۆن و عارەبانەكانىش دەپپىچرىنەو ھەك يەك مەيدانەكە چۆل دەكەن و ئەوئى كەسى لى نامىنەت، يەك دوو تا سى كەسىك دەمىننەو، ئەوانىش ناچارن ئەو پۇژە بەدەستبەتالىي بگەرىنەو بۆ مال، لەگەل سەرەتاي ئەو پۇژەدا بگەونە مەملانىي پۇژگار!

تۆ لەخەمى ئەو ھەدا بووى بەو بەيانىي زوۋ ھەموو پىگايەت بېرىبوو، ئىستا دىسانەو دەبى بەپى بىكوتىتەو بۆ مالەو، كە پىگاكەت دەبى لە ھەمووى ناخۇشتر ئەو بوو، بىرت لاي دايكت بوو كە چەند بەخۇشى و شادى تۆى بەپى خست بە مەبەستى پەيدا كەردنى پارەيەك بۆ بژىوى ئەو پۇژە، تاكوو ھانت بدات بۆ كار كەردن، ئىستا كە دەچىتەو بۆ مال، دايكت دەتېينى ئىشت نەبوو، لە ناخەو دەسووتى كە كورەكەي ئەمپۆ ئىشىكى بەنسب نەبوو، جگە لەو ھى كە بەدرىزايى پىگاكە ھەر كەسىك بىبىنە دەزانى تۆ ئەمپۆ نەبراويت بۆ ئىش و بەدەستبەتالىي گەراويتەتەو، لە ھەمووى ناخۇشتر كە دەگەشىتە بەردەم كۆلانە چوارگۇشەبىيەكەتان بە ھەموو لايەكدا ھەر كەسىك بىبىنەيا، بى سى و دوو دەيزانى تۆ ئەو پۇژە ئىشت نەبوو، زۆرچارىش بەچاوى كەمەو سەپىيان دەكردى، چونكە كۆمەلگە بەتىكرا چىنى كرىكار و دەست و بازو بوو، ئەو كۆلانە ئىوھش بەھەر چوارلادا مووچەخۇرىكى دەولەتى نەبوو، دووكاندار، كرىكار، فىتەر، دەستگىر، شاگردى... تاد، ئى

بۆ تۆش كە بى كار دەھاتىتەو بۆ مال ئاسان نەبوو، لەپەر لەدەرگات دەدا و دايكىشت دەرگاي بۆ دەكردىتەو، لە دلەو خەمبار دەبوو و لەسىماشىدا بەئاسايى ۋەرى دەگرت كە ئەو پۇژە ئىشت دەست نەكەتوۋە، پىي دەوتى: خەم مەخۇ كورم بۆ پۇژىكى تر، ئەمپۆ نا سبەي!